

Zeist, 27 december 2024

Onderwerp: Consultatie **Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen**

Door: Femke den Hartog fdhartog@inretail.nl en Miriam Geelhoed geelhoed@modint.nl

Reactie Consultatie op de Wet Internationaal Verantwoord Ondernemen

De brancheorganisaties Modint en INretail maken graag van de gelegenheid gebruik om op de consultatie van de wet internationaal verantwoord ondernemen (WIVO) te reageren. INretail en Modint, de brancheorganisatie voor respectievelijk non-food retail en textiel- en kledingproducenten, zijn als vertegenwoordigers van mode- en textielbedrijven positief over deze wet, die voortvloeit uit de Corporate Social Due Diligence Directive (CSDDD). INretail en Modint hadden de voorkeur voor een verordening in plaats van de richtlijn, die de CSDDD nu is. Veel van onze leden zijn in meerdere lidstaten actief. Een verordening was een betere waarborg geweest voor een eenduidige implementatie. Bedrijven vrezen nu dat de implementatie van de CSDDD een lappendeken dreigt te worden van verschillende rapportagevereisten in de 27 lidstaten. De doelmatigheid van de wetgeving moet centraal blijven staan: het in kaart brengen van risico's teneinde de productieomstandigheden in internationale waardenketens structureel te verbeteren. Nu dreigt er een te hoge administratieve lastendruk te ontstaan, waardoor het evenwicht tussen doel en middel uit balans is geraakt.

Hieronder volgt een puntsgewijze opsomming van aandachtspunten om mee te nemen bij de implementatie:

1. **Praktische uitvoerbaarheid en administratieve lasten.** Zoals al in de inleiding genoemd: Voorkom dat de implementatie van de WIVO geen onnodige administratieve lasten veroorzaakt voor ondernemers! Vooral voor kleine en middelgrote ondernemingen (mkb) kan een complexe uitvoering leiden tot onevenredige kosten en een hogere druk op hun bedrijfsvoering. Het mkb mag dan wel buiten de scope van de wetgeving vallen. De risico's binnen de internationale kleding- en textielketen zijn manifest en ook mkb bedrijven moeten een goede due diligence, volgens de OECD richtlijnen kunnen uitvoeren. In praktijk zal er cascadering van de WIVO plaatsvinden en ook het mkb zal dan te maken krijgen met bepaalde vormgegeven rapportagevereisten. Daarom is het belangrijk om bij de implementatie ook het *think small first principe* te hanteren.
2. **Gelijk speelveld.** Modint en Inretail benadrukken het belang van een gecoördineerde aanpak en samenwerking tussen de lidstaten binnen de hele EU. Zorg dat de regels consistent worden toegepast in alle lidstaten om oneerlijke concurrentie tegen te gaan.
3. **Belang van collectieve aanpak.** Zet duidelijker in op sectorale aanpak via vrijwillige initiatieven voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO), zoals sectorale dialogen en/of convenanten. Onderstreep het belang van de rol van brancheorganisaties binnen deze samenwerkingen. Betrek branches bij het ontwikkelen van gezamenlijke tools en rapportagesystemen. Multi-stakeholderinitiatieven zijn

cruciaal voor het adresseren van complexe en geopolitieke ketenrisico's. Bedrijven kunnen het niet alleen!

4. **Definitie van "duurzaam"**. Het voorstel bevat bepalingen met betrekking tot de duurzaamheid van goederen, maar de term *duurzaam* blijft onvoldoende uitgewerkt. Wij vragen om een duidelijke en werkbare definitie die aansluit bij bestaande internationale normen en certificeringen. Dit voorkomt verwarring en biedt ondernemers helderheid over hun verplichtingen.
5. **Transparantie en verantwoordelijkheid in de keten**. Het is van belang dat de verantwoordelijkheden voor de naleving van de richtlijn helder worden verdeeld over de keten. Wij vragen hierbij om aandacht voor een evenwichtige verdeling van verplichtingen tussen producenten, importeurs en retailers. Dit voorkomt dat retailers onevenredig zwaar worden belast. We zijn sceptisch over het afdwingen van contractuele garanties in de keten. Voorkom dat contractuele garanties een tandeloze tijger worden, waarbij papierwerk overheerst zonder de praktijk onvoldoende aan te pakken. Denk hierbij aan problemen zoals oneerlijke inkooppraktijken, overuren en het gebruik van onderaannemers. Er is behoefte aan een combinatie van concrete handhaving door lokale overheden en ondersteuning van bedrijven om deze weerbarstige praktijk te verbeteren.
6. **Tendens tot onvoldoende publicatie van bevindingen**. Wij zien een tendens, zoals bij de Fashion Transparency Index, het publiceren van beleid nog niet in dezelfde mate gevolgd wordt door het openbaar publiceren van feitelijke bevindingen. Dit leidt tot een situatie waarin transparantie slechts op papier bestaat, zonder daadwerkelijke verantwoording of controle. Uit feiten en cijfers in de textielsector blijkt dat hoewel de meeste bedrijven een beleid hebben, slechts 18% daadwerkelijk de issues openbaar maakt. Dit benadrukt dat het niet alleen gaat om het formuleren van beleid, maar vooral om de impact in de praktijk. Impact bereik je niet als iedereen zijn beleid **afwentelt op de vorige schakel**, zonder daadwerkelijke uitvoering en transparantie.
7. **Duidelijke richtsnoeren voor het beëindigen van zakelijke relaties**. Positief is dat er nu duidelijke richtsnoeren zijn opgenomen voor het beëindigen van zakelijke relaties. Dit biedt ondernemers en andere betrokken partijen houvast bij het zorgvuldig afbouwen van samenwerking en helpt om conflicten te voorkomen. Deze richtsnoeren moeten in de praktijk werkbaar zijn en rekening houden met de complexiteit van ketensamenwerkingen. De keten is complex en in praktijk blijkt dat bedrijven die in productielanden produceren niet individueel problemen op kunnen lossen, maar moeten samenwerken in hun keten en met stakeholders. Bedrijven moeten in de gelegenheid gesteld worden dit te doen en worden geholpen door bijvoorbeeld het stimuleren van activiteiten van vakbonden en NGO's op lokaal niveau.
8. **Verwachtingen van klachtenmechanisme**. De verwachtingen van het klachtenmechanisme zijn erg groot. Wij zijn van mening dat een effectief klachtenmechanisme alleen collectief kan worden ingezet, met kennis en ervaring uit de productielanden. Voor werknemers in productielanden is de directe relatie tussen een brand op de Nederlandse of Europese markt vaak niet duidelijk. Tegelijkertijd moeten werknemers worden getraind in hoe zij een klacht kunnen indienen en moet er een veilige omgeving zijn om dat te doen. Zonder deze randvoorwaarden kan het klachtenmechanisme niet de gewenste impact hebben.

9. **Samenhang tussen duurzaamheidsrapportage en CSRD-rapportage.** Wij vragen aandacht voor de samenhang tussen de duurzaamheidsrapportage die wordt verwacht in het kader van de WIVO en de verplichtingen onder de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Deze rapportages dienen consistent te zijn en moeten op elkaar afgestemd worden, om te voorkomen dat bedrijven dubbel werk moeten verrichten of dat er verwarring ontstaat over de verschillende eisen. Harmonisatie tussen de WIVO en CSRD kan ondernemers helpen om efficiënter te rapporteren en tegelijkertijd transparanter te zijn richting consumenten en andere stakeholders.
10. **Bezwaar en beroep na melding.** Wij waarderen dat bezwaar en beroep na melding mogelijk is voor iedere natuurlijke en rechtspersoon. Echter, is er alertheid geboden op nieuwe ontwikkelingen. Acties tegen bedrijven via artificiële intelligentie of andere technologieën zijn realistische scenario's. Het is daarom nog belangrijker, dat klagers zorgvuldigheid betrachten bij het indienen van klachten. Wij pleiten voor waarborgen die ervoor zorgen dat meldingen goed onderbouwd zijn en misbruik van het systeem wordt voorkomen.
11. **Gebrek aan toezicht bij klimaattransitieplan.** Voor de uitvoering van het klimaattransitieplan is geen toezicht voorzien. Dit maakt bedrijven kwetsbaar in hun geloofwaardigheid en leidt tot een ongelijk speelveld. Wij pleiten ervoor dat er met zorg toezicht wordt ingebouwd om de voortgang van deze plannen te waarborgen en om misstanden te voorkomen.
12. **Afstemming met bestaande regelgeving.** Er is behoefte aan een goede afstemming tussen de WIVO en bestaande regelgeving, zoals de regels voor garantie en consumentenrechten. Onnodige overlap of tegenstrijdigheden kunnen tot verwarring leiden bij zowel ondernemers als consumenten.
13. **Communicatie en bewustwording.** Wij benadrukken het belang van duidelijke communicatie richting ondernemers over de inhoud en consequenties van de WIVO. Dit kan bijdragen aan een succesvolle implementatie en naleving van de nieuwe regels. Wij stellen voor om hierbij gebruik te maken van brancheorganisaties, die ondernemers kunnen ondersteunen bij deze transitie.

Modint en INretail vertrouwen erop dat bovenstaande punten constructief bijdragen aan de verdere uitwerking van het wetsvoorstel. De branches staan altijd open voor een gesprek om deze aandachtspunten nader toe te lichten en mee te denken over werkbare oplossingen.